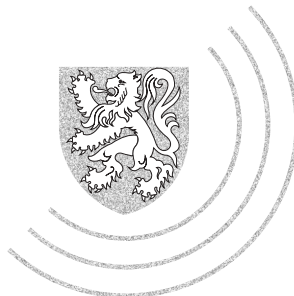

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

11 december 2002

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van de heren Johan Malcorps, Jacky Maes en Patrick Lachaert –

**betreffende aanbevelingen in verband met
het ontwerp van uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen 2003-2007**

TEKST AANGENOMEN DOOR DE PLENAIRE VERGADERING

Zie :

1468 (2002-2003)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

Het Vlaams Parlement,

– stelt vast :

- 1° dat de doelstellingen van het uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen 1997-2001 in belangrijke mate gerealiseerd of zelfs overtroffen zijn ;
 - 2° dat Vlaanderen inzake selectieve inzameling koploper geworden is in Europa ;
 - 3° dat er een duidelijke tendens is om forfaitaire huisvuilbelastingen op gemeentelijk niveau af te bouwen ;
 - 4° dat de totale hoeveelheid afval evenwel blijft toenemen en dat er geen overtuigende ont koppeling is van economische groei en toename van de afvalberg ;
 - 5° dat een federaal en Europees beleid dringend noodzakelijk is dat reële taakstellingen oplegt voor de afvalpreventie en materiaalkeuze en voor de herbruikbaarheid, herstelbaarheid en levensduur van producten ;
 - 6° dat de aanvaardingsplicht en het principe 'de vervuiler betaalt' vooralsnog onvoldoende omgezet zijn op Vlaams of intergewestelijk niveau, waardoor een aantal producenten kosten voor afvalverwerking blijven afwentelen op de gemeenschap ;
 - 7° dat het nabijheids- en zelfvoorzieningsprincipe nog dikwijls wordt geschonden doordat Vlaamse afvalstromen worden afgevoerd over de grenzen, waar onvoldoende garanties bestaan voor een optimale verwerking of waarbij het zelfs gaat om regelrechte eco-dumping ten koste van in Vlaanderen bestaande beheersafspraken en verwerkingscapaciteiten ;
- vraagt de Vlaamse regering daarom bij de definitieve vastlegging van het uitvoeringsplan rekening te houden met de volgende aanbevelingen :
- 1° een verfijning van de afvalbeheersingshiërarchie of de zogenaamde "ladder van Lansink" is noodzakelijk : de afweging van (1) preventie, (2) (product)hergebruik, herwinnen van materialen of grondstoffen via (3) mechanische recyclage of compostering of via (4) chemische recyclage of feedstock recycling, (5) mechanische afvalscheiding in combina-

tie met vergisting of droging, (6) afvalverbranding met energierecuperatie en ten slotte (7) storten. Taakstellingen inzake selectieve inzameling mogen bijvoorbeeld geen hypothek leggen op preventie of hergebruik ;

- 2° de kringloopcentra moeten hun drievoudige functie behouden van afvalpreventie, sociale tewerkstelling en het voorzien in gebruiksgoederen aan een lage prijs ;
- 3° er moet prioritair werk gemaakt worden van een producentenverantwoordelijkheid. Daartoe dient de Vlaamse regering aan te dringen op, en mee te werken aan nieuwe federale en Europese regelgeving inzake preventie en productbeleid ;
- 4° anderzijds moet de producentenverantwoordelijkheid op Vlaams niveau gegarandeerd worden door het afdwingen in de diverse sectoren van de aanvaardingsplichten opgenomen in het VLAREA en door het invoeren van de aanvaardingsplicht voor nieuwe afvalstromen. Internalisering van de afvalkosten moet daarbij centraal staan. Milieubeleidsvereenkomsten met de diverse sectoren mogen nooit neerkomen op een afzwakking van de aanvaardingsplicht, zoals opgenomen in het VLAREA. De kosten voor de ophaling en verwerking van de afvalstromen mogen niet langer afgewenteld worden op de gemeenten ;
- 5° de nuttige toepassing van de in Vlaanderen selectief ingezamelde afvalstromen moet beter in kaart gebracht worden. Wat de verpakkingen betreft, moeten alle verpakkingen met een groen punt via de PMD-inzamelingen opgehaald worden. Via de preventieplannen moeten de producenten aantonen dat ze een buitenmatige aangroei van de PMD-fractie effectief tegengaan. De erkenning van Fost Plus kan het best in die zin worden herzien ;
- 6° op regelmatige basis moeten via BBT-studies de voor- en nadelen afgewogen worden van nieuwe technologieën inzake de (voor)bewerking van afval. Zo is een dringend onderzoek nodig naar het procédé van het "stomen" van afval. Het is wenselijk dat elke nieuwe technologie, in de mate van het mogelijke, bij het bekend worden op haar realiseerbaarheid onderzocht wordt ;

- 7° de heffingen op de eindverwerking van afvalstoffen moeten volledig afgestemd worden op de afvalbeheersingshiërarchie : dit kan door een hervorming van het heffingen-systeem, waarbij heffingen op input (tonnages verwerkt afval) worden vervangen door heffingen op de uitstoot in de lucht enerzijds en op de nog te storten residu's anderzijds ;
- 8° er moet gewerkt worden aan een grondige maatschappelijke omgevingsanalyse en een steviger wetenschappelijke onderbouwing van het Afvalstoffenplan (niet enkel milieutechnisch, maar ook sociaal-economisch). Een financieel-economische doorlichting van de hele afvalcyclus is nodig, vanaf de afvalpreventie over de inzameling tot en met de eindverwerking. Belastings-, heffings- en subsidiëringssystemen moeten hierop afgestemd worden. Beheers- en kostentransparantie moet gerealiseerd worden voor alle vormen van publieke, private of publiek-private beheersstructuren ;
- 9° om sociale en ecologische redenen moet worden aangedrongen op de afschaffing door de gemeenten van de forfaitaire huisvuilbelastingen tegen het einde van de planperiode. Dat kan het best gebeuren in het kader van een algemene doorlichting van de gemeentelijke fiscaliteit, waarbij alle forfaitaire belastingen op gemeentelijk niveau herbekeken worden (zoals gezinsbelastingen, vestigingsbelasting : dat zijn dikwijls varianten op een afval- of milieubelasting). Er moet onderzocht worden in welke mate dit kan door verschuivingen op gemeentelijk niveau en/of door een verhoging van het aandeel van bovenlokale bestuursniveaus in de financiering van de vaste kosten voor afvalpreventie en de ophaling en verwerking van afval (bijvoorbeeld door meer middelen ter beschikking te stellen via samenwerkingsovereenkomsten met de gemeenten of via het subsidiebesluit voor gemeentelijke afvalinvesteringen ;
- 10° wat de variabele afvalkosten betreft, moet door de OVAM op korte termijn werk gemaakt worden van een geharmoniseerd "diftar"-model en meer bepaald van gedifferentieerde retributies voor afvalzakken en -containers. Daarbij moet het principe voorop staan dat wie minder vervuult, ook minder dient te betalen en vice versa. Wel kan voorzien worden in een minimale vrijstelling van retributie voor een deel van de niet vermijdbare fractie (een vastgesteld aantal gratis zakken of containerbeurten). De nodige stimuli kunnen ingebouwd worden opdat gemeenten mee in dit model zouden stappen. Dat kan geenszins betekenen dat gekozen wordt voor een collectivisering van het afvalbeleid of voor opgelegde uniforme tarifiëring ;
- 11° beperkte studieprojecten kunnen gestart worden waarbij het principe "de vervuiler betaalt" ook buiten het vlak van fiscaliteit en retributies op zijn merites onderzocht wordt, aansluiting zoekend met de dienstverlening, tariefstelling en mogelijkheid tot benchmarking, zoals die wordt toegepast voor andere openbare nutsvoorzieningen ;
- 12° het uitvoeringsplan moet uitgaan van een evenwichtige afweging van het principe van de zelfvoorziening wat de verwerking van afvalstoffen betreft. Nieuwe initiatieven zijn nodig om de ontwijking van afvalverplichtingen in Vlaanderen door de uitvoer naar Wallonië of het buitenland tegen te gaan. Uitvoer van afval kan enkel als er in Vlaanderen onvoldoende verwerkingscapaciteit voorhanden is en als de verwerking van het afval buiten Vlaanderen tegen dezelfde voorwaarden gebeurt als in Vlaanderen zelf. Er moet worden onderzocht of afvaltoerisme kan worden tegengegaan via een aanpassing van de afvalheffingen of – zoals voorgesteld door de MINA-raad – door de invoering van een systeem van afvalverwerkingscertificaten voor alle afval(deel)stromen die op een verantwoorde wijze verwerkt worden in het eigen gewest (dat wil zeggen alle verwerkingswijzen behalve storten of verbranden zonder energierecuperatie) ;
- 13° er moet prioriteit worden gegeven aan de aanpak van problemen van sluikstorten en -verbranden van afval en andere vormen van ontwijkingsgedrag. Prijzen en inzamel-frequenties van afval moeten uitgaan van de praktische haalbaarheid en de acceptatiegraad bij de bevolking (ook in kleinere woningen en grotere steden). Bij de inzameling van GFT, PMD, of de inplanting van containerparken moet men rekening kunnen houden met de lokale situatie ;
- 14° het Vlaamse beleid inzake huishoudelijk afval moet qua regelgeving, vergunningen,

bestuurlijke inrichting en werking, rapportering, controle en sanctionering integraal en onverkort in handen blijven van de overheid. Anderzijds kan er wel een ruime rol weggelegd zijn voor private actoren en partners voor alle segmenten van de afvalcyclus, zij het in een louter ondernemingsmatige, bedrijfsmatige en uitvoerende dimensie. De Vlaamse regering moet de dynamiek van de samenwerking tussen overheid en privé-sector rond afval stimuleren ;

houdelijk afval, hun rol ten volle blijven spelen. Binnen de planperiode wordt niets gewijzigd aan het eigendom of het beheer van de afvalverwerkingsinstallaties. Wel worden financiële stimuli gegeven zodat gemeenten betalen a rato van de hoeveelheid restafval die ze voor eindverwerking aanbieden.

15° in de loop van de planperiode moet de taakverdeling tussen de verschillende bestuursniveaus inzake afvalbeheer geëvalueerd worden, rekening houdend met de taakverdeling opgenomen in het zogenaamde "zomerakkoord". Hierbij wordt rekening gehouden met beginselen van goed bestuur zoals subsidiariteit, transparantie en verantwoording van bestuursdaden, verbod van rechter- en partijsituaties, verbod van monopolievorming in het geheel en in elk segment van het afvalstoffenbeheer, capaciteitsplanning van de eindverwerking met het oog op de maximalisatie van preventie en recuperatie en een ecologische en sociaal-economisch verantwoorde mobiliteitsplanning voor afvalstromen ;

16° de coördinerende rol van de provincies bij de realisatie van de uitvoeringsplannen afval (cf. artikel 16, § 6, van het Afvalstoffendecreet) dient decretaal voor het zomerreces van 2003 te worden verstevigd, in die zin dat de provincies niet enkel preventief coördinerend kunnen optreden (als gemeenten in gebreke blijven), maar ook proactief om problemen te voorkomen of om een gezamenlijk beleid te voeren binnen het kader van het Vlaamse afvalbeleid. De provinciale overlegplatforms rond afval zijn daartoe het geëigende kanaal. De provincies kunnen daartoe voor de gemeenten en intercommunales bindende beslissingen nemen als er binnen het provinciale overlegplatform geen consensus is met de betrokken gemeenten en intercommunales. De betrokken gemeenten of intercommunales kunnen hiertegen verzet aantekenen bij de Vlaamse minister bevoegd voor Leefmilieu die in eerste instantie een onderhandeling opstart en – indien deze mislukt – de eindbeslissing neemt ;

17° gemeenten en intercommunales moeten inzake sensibilisering en inzameling van huis-